

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان
مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
دانشکده پرستاری
طرح دوره (course plan)

مشخصات کلی:

عنوان درس: طراحی و برنامه ریزی درسی و طراحی و ارزشیابی سیستم آموزشی

نوع واحد: نظری

شماره درس: ۹۸۰۵۴۰

تعداد واحد: ۲ واحد

رده دانشجویی: کارشناسی ارشد مامایی
پیشنیاز: روانشناسی تربیتی - اصول تعلیم و تربیت - سال تحصیلی: نیمسال اول ۹۵-۹۴
زمان: یکشنبه ۱۰-۸

مسوول درس: دکتر نیکو یمانی

مدرس: دکتر نیکو یمانی، سهیلا احسانپور

مکان: کلاس شماره ۲۸ دانشکده پرستاری و مامایی

شماره تلفن: ۳۷۹۲۳۳۶۹

Email: yamani@edc.mui.ac.ir , ehsanpour@nm.mui.ac.ir

ساعات حضور مسئول درس در دفتر کار: یکشنبه ها ۴-۲ EDC

مقدمه:

آموزشهای مبتنی بر برنامه ریزی و طراحی برنامه درسی در مجموع، اقدامات آموزشی را با تفکر، تصمیم گیری، آینده نگری و حل مشکل، و مبتنی بر اصول و روشهای علمی همراه می سازد. همچنین کلیه فعالیتها را در مسیر اهداف از پیش تعیین شده سوق می دهد و نهایتاً انجام صحیح آن موجب افزایش اثربخشی و کارایی آموزش خواهد شد. از این رو، هر گونه آموزشی هنگامی موفق خواهد بود که هدف یا اهداف آموزشی مشخص و مطلوبی را دنبال کند و مبتنی بر اصول، فنون و مهارتهای برنامه ریزی درسی باشد. به همین دلیل در راستای تربیت دانشجویان با گرایش اصلی آموزش، طراحی و برنامه ریزی درسی گامی مهم و اساسی است زیرا مبنای اصلی در تدوین روش ها و فنون تدریس، سنجش و اندازه گیری و تدریس عملی می باشد.

اهداف کلی:

هدف کلی از ارائه این درس آشنائی دانشجویان با مفاهیم و اصول برنامه ریزی درسی و ارزشیابی و چگونگی کاربرد این اصول در تهیه و تدوین برنامه های درسی و ارزشیابی می باشد.

اهداف رفتاری:

پس از پایان این درس از دانشجویان انتظار می رود که:

۱. نگرش کافی نسبت به اهمیت برنامه ریزی درسی در فرایند آموزش کسب کنند.
۲. طراحی آموزشی و برنامه ریزی درسی را تعریف کنند.
۳. مفاهیم برنامه ریزی آموزشی و درسی را توضیح دهند و وجوه تمایز آنها را مشخص نمایند.
۴. مراحل برنامه ریزی درسی را نام برده و توضیح دهند.
۵. انواع تکنیک های نیازسنجی را توضیح دهند.
۶. بتوانند روش و الگوی نیازسنجی مناسب هنگام تدوین طرح دوره پیشنهاد نمایند.
۷. قادر باشند اهداف کامل رفتاری جهت درس مورد نظر خود تدوین نمایند.
۸. نگرش مناسب نسبت به اهمیت تدوین اهداف در فرایند برنامه ریزی درسی کسب نمایند.
۹. عوامل مؤثر بر تعیین و انتخاب اهداف آموزشی را توضیح دهند.
۱۰. بتوانند در حیطه های شناختی، عاطفی و روانی حرکتی هدف بنویسند.
۱۱. اصول انتخاب محتوا را توضیح دهند.
۱۲. چگونگی سازمان بندی مطالب درسی و ارتباط افقی و عمودی مطالب درسی را توضیح دهند.
۱۳. بتوانند روش ارزشیابی مناسب برای طرح دوره تدوین شده خود پیشنهاد نمایند.
۱۴. اصول بازنگری برنامه درسی را تبیین نمایند.
۱۵. انتخاب روشهای تدریس و خط مشهای یادگیری را تشریح نمایند.
۱۶. تأثیر ویژگیها و خصوصیات کلی فراگیران را بر برنامه درسی توضیح دهند.
۱۷. بتوانند بر اساس اصول بیان شده در کلاس، طرح درس بنویسند.
۱۸. بتوانند روش تدریس مناسب بر اساس موضوع انتخابی را برگزینند.
۱۹. قادر باشند طرح درسهای تدوین شده را نقد و ارزشیابی نمایند.
۲۰. نظام آموزشی را تعریف نموده و اهداف آن را تشریح نمایند.
۲۱. ساختار سازمانی برنامه های آموزشی را توضیح دهند.
۲۲. ارزشیابی و مفاهیم مرتبط با آن (ارزشیابی برنامه، ارزشیابی هنجاری، ملاکی، تکوینی، تراکمی...) را تعریف کنند.
۲۳. انواع رویکردهای ارزشیابی برنامه آموزشی را شرح دهند.
۲۴. بتوانند رویکرد مناسب برای ارزشیابی برنامه های آموزشی انتخاب کنند.
۲۵. عوامل درونی و عوامل بیرونی نظام آموزشی را تبیین کرده و نحوه ارزشیابی آنها را توضیح دهند.
۲۶. ارتباط بین نظام آموزشی و جامعه را تبیین نمایند.
۲۷. عوامل تعیین کننده کارایی برونی نظام آموزشی را بیان کنند.
۲۸. بتوانند طرحی به منظور ارزیابی کارایی برونی نظام آموزشی ارائه دهند.

روش تدریس و وسایل مورد نیاز:

این درس با استفاده از روش های سخنرانی، بحث گروهی، کار در گروه های کوچک، و پرسش و پاسخ تدریس خواهد شد.

وسایل مورد نیاز عبارتند از اورهد- ویدئوپروژکتور و کامپیوتر.

مسئولیتها و فعالیتهای فراگیران:

- حضور فعال در کلاس
- مطالعه قبلی راجع به موضوعات و اهداف مورد نظر درس
- انجام تکالیف مشخص شده از قبیل تدوین اهداف رفتاری و اهداف در سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی حرکتی، مقایسه تطبیقی سرفصل مصوب دروس تخصصی کارشناسی مامایی با طرح درس اعلام شده توسط مدرس و سرفصل های مورد نیاز شغلی دانشجویان مامایی (هر دانشجو یک درس)، طراحی برنامه درسی در مورد یک موضوع درسی به دلخواه و تحویل آن در موقع امتحان پایان ترم
- شرکت در امتحان پایانی

پیش فرضها:

- دانشجویان فوق لیسانس با علاقمندی رشته تحصیلی خود را انتخاب نموده اند
- پژوهش و تتبع در موضوعات جزء لاینفک موجودیت علمی دانشجویان است
- دانشجویان نیاز به گذارندن این درس را احساس کرده اند
- هر دانشجو براساس روش خاص خود، دانش و تجربه قبلی از برنامه درسی استفاده می نماید.

روش ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی در هر جلسه بصورت شفاهی
- ارائه تکالیف تعیین شده (حداکثر روز امتحان پایان ترم)
- نحوه مشارکت در جلسات کلاسی
- ارزشیابی نهایی

روش نمره دهی

- مشارکت در فعالیتهای کلاسی ۱۰٪
- ارائه تکلیف (تدوین اهداف - ارائه طرح درس - طرح دوره) ۱۰٪
- مقایسه تطبیقی سرفصل مصوب دروس تخصصی کارشناسی مامایی با طرح درس اعلام شده توسط مدرس و سرفصل های مورد نیاز شغلی دانشجویان مامایی (هر دانشجو یک درس) ۲۰٪

منابع:

منابع اصلی

- ۱- دکتر فتحی، کوروش - اصول و مفاهیم برنامه ریزی درسی، انتشارات - ۱۳۹۲
- ۲- دکتر میرزاییگی، علی- برنامه ریزی درسی و طرح درس در آموزش رسمی و تربیت نیروی انسانی، تهران، انتشارات یسپرون- ۱۳۸۰
- ۳- دکتر سیف، علی اکبر- اندازه گیری سنجش و ارزشیابی آموزشی - نشر دوران، ۱۳۹۲.

منابع برای مطالعه بیشتر

- ۱- معصومه صابریان، صدیقه سالمی- چگونه طرح درس بنویسیم، تهران، نشر سالمی، ۱۳۸۱
  - ۲- دکتر ملکی، حسن- برنامه ریزی درسی (راهنمای عمل)- مشهد- پیام اندیشه - ۱۳۸۵
  - ۳- دکتر فیوضات، یحیی- مبانی برنامه ریزی آموزشی - تهران - انتشارات دانشگاه تهران.
  - ۴- مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی- فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی - سلسله مجلات شماره ۱ الی ۸ و .....
  - ۵- دکتر سیف، علی اکبر- طبقه بندی اهداف آموزشی- تهران - انتشارات رشد- ۱۳۷۴.
  - ۶- جی گالن، سیلور؛ ویلیام ام الکساندر؛ آرتور جی، لوئیس- برنامه ریزی برای تدریس و یادگیری بهتر
  - ۷- فتحی واجارگاه کوروش، نیاز سنجی در برنامه درسی، انتشارات بال، ۱۳۸۰
- 8- Keating S.B. Curriculum Development and Evaluation in Nursing , Philadelphia, Lippincott Willimas & Eilkins 2011. ,(pdf)
- 9- Basavanthappa BT “ Nursing Education “ ,Jaypee Brothers,New Dehli 2003
- 10-Quinn , F.M. “The principle of and practice of nurse education” London , Chapman and half comp. 2007.

جدول زمانبندی درس طراحی و برنامه ریزی درسی و ارزشیابی کارشناسی ارشد مامایی
نیمسال اول ۹۴-۹۵

روزهای کلاس: یکشنبه ها ساعت : ۱۰-۱

موضوعات جلسات	تاریخ	مدرس
جلسه ۱- معرفی درس، تعریف برنامه ریزی درسی و افتراق آن با برنامه ریزی آموزشی، مراحل برنامه ریزی درسی	۹۴/۶/۲۲	احسانپور
جلسه ۲- روشها و فنون نیازسنجی در برنامه ریزی درسی (۱)	۹۴/۶/۲۹	دکتر یمانی (دکترشکور)
جلسه ۳- روشها و فنون نیازسنجی در برنامه ریزی درسی (۲)	۹۴/۷/۵	دکتر یمانی (دکترشکور)
جلسه ۴- چگونگی تدوین اهداف آموزشی (کلی- اختصاصی- رفتاری)	۹۴/۷/۱۲	دکتر یمانی
جلسه ۵- طبقه بندی اهداف در سطوح شناختی - عاطفی و روانی حرکتی	۹۴/۷/۱۹	دکتر یمانی
جلسه ۶- ویژگیهای فراگیران - انتخاب محتوا	۹۴/۷/۲۶	دکتر یمانی (دکترشکور)
جلسه ۷- سازماندهی محتوای درسی	۹۴/۸/۳	دکتر یمانی (دکترشکور)
جلسه ۸- انتخاب روشهای تدریس و خط مشهای یادگیری	۹۴/۸/۱۰	دکتر یمانی (دکترشکور)
جلسه ۹- تدوین طرح درس	۹۴/۸/۱۷	احسانپور
جلسه ۱۰- تعریف نظام آموزشی - مقدمه ای بر ارزشیابی و تعریف آن	۹۴/۸/۲۴	احسانپور
جلسه ۱۱- مفاهیم مرتبط با ارزشیابی (ارزشیابی هنجاری، ملاکی، تکوینی، تراکمی، .....)	۹۴/۹/۱	احسانپور
جلسه ۱۲- معرفی رویکردهای ارزشیابی برنامه	۹۴/۹/۸	احسانپور
جلسه ۱۳- رویکردهای ارزشیابی برنامه: رویکرد مبتنی بر هدف و رویکرد هدف آزاد	۹۴/۹/۱۵	احسانپور
جلسه ۱۴- معرفی مدل CIPP	۹۴/۹/۲۲	احسانپور
جلسه ۱۵- الگوی اعتبار بخشی	۹۴/۹/۲۹	احسانپور
جلسه ۱۶- کارایی درونی و بیرونی نظام آموزشی	!!!/!!!	احسانپور
جلسه ۱۷- بحث و ارائه فعالیت کلاسی	!!!/!!!	احسانپور